

Plán péče

o přírodní památku

Hanušovice kostel na období

2024 – 2033

KOALICE
pro řeky

Ing. Marián Horváth, Ph.D.
Mgr. Petra Hanáková Bečvářová, Ph.D.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Realizováno v rámci projektu „Podpora biodiverzity v Olomouckém kraji – péče o vybrané evropsky významné lokality“ registrační číslo projektu CZ.05.4.27/0.0/0.0/16_031/0009996 spolufinancováno Evropskou unií v rámci Operačního programu Životní prostředí 2014 - 2020

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území	1
1.1 Základní identifikační údaje.....	1
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR	1
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí.....	1
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	2
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany.....	2
1.6 Kategorie IUCN.....	3
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ.....	3
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu	3
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav	3
1.8 Cíl ochrany	4
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany.....	4
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	4
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů.....	4
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů	5
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti.....	6
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti	7
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy	7
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch.....	8
2.4.1 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky	8
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup	8
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	9
3. Plán zásahů a opatření.....	9
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	9
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání.....	9
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	11
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností ...	12
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	12
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území.....	12
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností.....	12
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území	12
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	12
4. Závěrečné údaje.....	13
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)	13
4.2 Použité podklady a zdroje informací	13
4.3 Seznam používaných zkratk	14
4.4. Podklady pro plán péče zpracoval	14
5. Přílohy	15

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	5844
kategorie ochrany:	Přírodní památka
název území:	Hanušovice - kostel
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	nařízení
orgán, který předpis vydal:	Krajský úřad Olomouckého kraje
číslo předpisu:	8/2015
datum platnosti předpisu:	12. 11. 2015
datum účinnosti předpisu:	29. 12. 2015

PP Hanušovice - kostel byla poprvé vyhlášena nařízením Olomouckého kraje č. 4/2013 ze dne 28. 11. 2013, kterým se vyhlásila přírodní památka Hanušovice - kostel a její ochranné pásmo a stanovily se bližší ochranné podmínky přírodní památky. Území bylo následně změněno nařízením Olomouckého kraje č. 8/2015 ze dne 12. 11. 2015, kterým se mění nařízení Olomouckého kraje č. 4/2013, kterým se vyhláší přírodní památka Hanušovice - kostel a její ochranné pásmo a stanovují bližší ochranné podmínky přírodní památky.

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Olomoucký
okres:	Šumperk
obec s rozšířenou působností:	Šumperk
obec s pověřeným obecním úřadem:	Hanušovice
obec:	Hanušovice
katastrální území:	Hanušovice (637203)

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území

Katastrální území: (637203) Hanušovice

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
st. 109		zastavěná plocha a nádvoří		529	409
Celkem					409

Pozn.: Výměra parcel, které zasahují do ZCHÚ částí, byla stanovena geodetickým zaměřením provedeným v roce 2015.

Ochranné pásmo

Katastrální území: (637203) Hanušovice

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
1201		ostatní plocha	hřbitov, urnový háj	8049	8049
st. 109		zastavěná plocha a nádvoří		529	120
Celkem					8169

Pozn.: Výměra parcel, které zasahují do OP částí, byla stanovena geodetickým zaměřením provedeným v roce 2015.

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	-	-		
vodní plochy	-	-	zamokřená plocha	-
			rybník nebo nádrž	-
			vodní tok	-
trvalé travní porosty	-	-		
orná půda	-	-		
ostatní zemědělské pozemky	-	-		
ostatní plochy	-	0,8049	neplodná půda	-
			ostatní způsoby využití	-
zastavěné plochy a nádvoří	0,0409	0,0120		
plocha celkem	0,0409	0,8169		

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park:

-

chráněná krajinná oblast (včetně zóny):

-

překryv s jiným typem ochrany:

- Kostel sv. Mikuláše je nemovitou kulturní památkou, číslo rejstříku: 28426/8-882

mezinárodní statut ochrany:

-

Natura 2000

ptačí oblast:

- CZ0711016 Králícký Sněžník (kód: 2302)

evropsky významná lokalita:

- CZ0713726 Hanušovice - kostel (kód: 3214)

1.6 Kategorie IUCN

III - přírodní památka nebo prvek

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Předmětem ochrany v přírodní památce je biotop evropsky významného druhu netopýra velkého (*Myotis myotis*).

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. druhy

druh	stupeň ohrožení			popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace	kód předmětu ochrany*
	**	***	****		
netopýr velký (<i>Myotis myotis</i>)	KO	NT	Příloha II a IV, Bern II, Bonn II, Eurobats	Druh (letní kolonie) obývá půdní prostory kostela. Početnost zaznamenaná v roce 2021: 258 jed. (Šafář J., zdroj: ND), v roce 2020: 1 jed. (Šafář J., zdroj: ND), v roce 2018: 182 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2017: 1030 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2016: 950 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2015: 1414 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2013: 758 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2006: 748 jed. (zdroj: Buřič Z., ND), v roce 2005: 754 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2001: 451 jed. (zdroj: Andreas M., ND). Dle údajů z r. 2008 (Šafář J.) o letní kolonii uvedených v předchozím PP byla početnost druhu v rozsahu 644-962 jed.	a, b*

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ

b = předmět ochrany překrývající se EVL/PO (v závorce je uveden kód stanoviště dle vyhl. č. 166/2005 Sb., hvězdičkou (*) jsou označena prioritní stanoviště a druhy)

c = další významný ekosystém nebo jeho složka, který je navržen k doplnění mezi předměty ochrany ZCHÚ (viz i kap. 3.4)

** kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.

*** stupeň ohrožení dle červených seznamů ČR

**** evropsky významný druh a druh chráněný dle úmluv

Přílohy:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

1.8 Cíl ochrany

Cílem je udržovat současný stav (minimálně ca. 700 jedinců) aktivním managementem a ochranou lokality a tak zachovat existenci letní kolonie netopýra velkého.

A. druhy

druh	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
netopýr velký (<i>Myotis myotis</i>)	Zachovat letní kolonii netopýra velkého a zajistit předmět ochrany ve stavu minimálně jako v době vyhlášení EVL	<ul style="list-style-type: none">Počet jedinců druhu netopýra velkého (min. cca 700 jedinců)

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Přírodní památka se nachází v nadm. výšce 482-486 m v katastrálním území Hanušovice. Přírodní památka a současně EVL zaujímá prostor půdy římskokatolického kostela sv. Mikuláše v obci Černá Voda. Kostel stojí ve starých Hanušovicích na S od města Hanušovice, ve svahu vlevo nad místní komunikací z Hanušovic do Habartic. Na S od kostela se rozprostírá místní hřbitov.

Geomorfologie

Geomorfologicky území náleží k celku Staroměstské kotliny, která je protékána řekami Moravou, Krupou a Brannou. Tektonická kotlina s plochým dnem s pedimenty byla vytvořena zejména v granodioritu, v krystalických horninách staroměstské zóny (amfibolitu a dvojslídnném svoru, v perlové rule, v biotitické až dvojslídnné rule) a zčásti i v horninách skupiny Branné porušených četnými zlomy. Výrazně je omezena zlomovými svahy zejména vůči Králickému Sněžníku (Demek et Mackovčín 2006). Z hlediska geomorfologického členění České republiky náleží chráněné území do Krkonošsko-jesenické soustavy (IV), do Jesenické podsoustavy (IVC), celku Hanušovická vrchovina (IVC-3), podcelku Branenská vrchovina (IVC-3D) a okrsku Staroměstská kotlina (IVC-3D-2) (Mackovčín et al. 2006).

Klima:

Dle klimatogeografického členění ČSR (Quitt 1971) se zájmové území nachází v klimatické oblasti **CH7**. Charakterizuje ji krátké, chladné a vlhké léto s průměrným počtem 10-30 letních dnů (tj. dnů s maximální teplotou 25°C a vyšší) v roce a s průměrnou červencovou teplotou 15-16 °C. Přechodné období je dlouhé, s chladným jarem a podzimem (průměrná teplota v dubnu 4-6 °C a v říjnu je 6-7 °C). Zima je dlouhá, chladná a vlhká (průměrný počet ledových dnů, tj. dnů s maximální teplotou pod 0°C, je 50 až 60 v roce a průměrná lednová teplota je zde -3 až -4°C) s dlouhým trváním sněhové pokrývky (Quitt 1971). PP leží v Šumperském bioregionu. Podnebí je zde tedy převážně mírně teplé, ve vyšších polohách chladnější a bohatě zásobené srážkami (srážkový úhrn v zimním období je 350-400 mm, ve vegetačním období je 500-600 mm). Místní klima je značně usměrňováno utvářením reliéfu.

Historie:

Městečko Hanušovice je poprvé zmiňované v roce 1325. Barokní kostel sv. Mikuláše pak pochází z roku 1757.

Flóra a fauna:

Převažuje zde podhorská lesní fauna, ovlivněná sousedním horským Jesenickým bioregionem. V hercynském základu fauny jsou patrné vlivy dalších oblastí. Na vápencích je v synuziích měkkýšů zřetelný přesah karpatského prvku.

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení		popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
		*	**	
Letouni				
netopýr velký (<i>Myotis myotis</i>)	KO	NT	Příloha II a IV, Bern II, Bonn II, Eurobats	Druh (letní kolonie) obývá půdní prostory kostela. Početnost zaznamenaná v roce 2021: 258 jed. (Šafář J., zdroj: ND), v roce 2020: 1 jed. (Šafář J., zdroj: ND), v roce 2018: 182 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2017: 1030 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2016: 950 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2015: 1414 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2013: 758 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2006: 748 jed. (zdroj: Buřič Z., ND), v roce 2005: 754 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2001: 451 jed. (zdroj: Andreas M., ND). Dle údajů z r. 2008 (Šafář J.) o letní kolonii uvedených v předchozím PP byla početnost druhu v rozsahu 644-962 jed.

** evropsky významný druh,

- druh zařazený v přílohách směrnice č. 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

Příloha II - druhy živočichů a rostlin v zájmu Společenství, jejichž ochrana vyžaduje vyhlášení zvláštních území ochrany,

Příloha IV - druhy živočichů a rostlin v zájmu Společenství, které vyžadují přísnou ochranu,

BERN - Druh zařazený v přílohách Úmluvy o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť

Bern II - přísně chráněné druhy živočichů;

Bonn - druh zařazený v přílohách Úmluvy o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů („Bonnská úmluva“),

Bonn II - stěhovavé druhy živočichů, s nepříznivým stavem z hlediska ochrany, jejichž ochrana by měla být zajištěna plněním mezinárodních dohod

Eurobats - dohoda o ochraně populací evropských druhů netopýrů

* stupeň ohrožení dle červených seznamů ČR:

Chobot & Němec (2017): Červený seznam ohrožených druhů České Republiky. Obratlovci. Příroda 34, Praha, 94 s.

Kategorie dle IUCN uvedená v červeném seznamu:

NT - téměř ohrožený druh

Kategorie dle vyhlášky č. 395/1992 Sb.:

KO - kriticky ohrožený druh

Hlavním předmětem ochrany v PP je dle zřizovacího předpisu biotop chráněného netopýra velkého (*Myotis myotis*). Netopýr velký je původně jeskynním druhem. V jižní Evropě obývá jeskyně celoročně, v našich podmínkách však letní kolonie samic osídluje především půdy velkých budov (kostelů, zámků apod.). Zde lze nalézt často i několik set až tisíce jedinců. Samice se v letních úkrytech objevují v průběhu dubna. Mláďata se rodí zpravidla v červnu, zhruba po šesti týdnech se osamostatňují a v srpnu až září úkryt obvykle opouštějí. Jako zimoviště využívá tento druh nejrozličnější typy podzemních prostor – jeskyně, štoly, sklepy, kanály v hrázích přehradních nádrží apod. Zde se netopýři ukrývají ve štěrbinách nebo volně visí na stěnách a stropě, někdy vytvářejí i velké shluky. Hlavní potravu netopýra velkého tvoří velké druhy brouků (zejména z čeledi střevlíkovitých), které sbírá většinou ze země. Významným potravním stanovištěm netopýra velkého jsou lesy. Pravidelné přelety většinou nepřesahují 20 km, příležitostně však migruje i na větší vzdálenosti (až 390 km). Nejvyšší stáří u netopýra velkého, zjištěné kroužkováním, je 39 let.

Dle údajů v nálezové databázi (Šafář J.) byla zaznamenána na území PP početnost tohoto druhu:

v roce 2021: 258 jed. (Šafář J., zdroj: ND),
v roce 2020: 1 jed. (Šafář J., zdroj: ND),
v roce 2018: 182 jed. (Buřič Z., zdroj: ND),
v roce 2017: 1030 jed. (Buřič Z., zdroj: ND),
v roce 2016: 950 jed. (Buřič Z., zdroj: ND),
v roce 2015: 1414 jed. (Buřič Z., zdroj: ND),
v roce 2013: 758 jed. (Buřič Z., zdroj: ND),
v roce 2006: 748 jed. (zdroj: Buřič Z., ND),
v roce 2005: 754 jed. (zdroj: Šafář J., ND),
v roce 2001: 451 jed. (zdroj: Andreas M., ND).

Dle údajů z r. 2008 (Šafář J.) o letní kolonii uvedených v předchozím PP byla početnost druhu v rozsahu 644-962 jed.

Ze skupiny letouni byly z dřívějších záznamů v širším území PP uvedeny v ND také druhy: netopýr velký (v roce 2012, zdroj: ND), netopýr řasnatý (v roce 2012, zdroj: ND), vápenec malý (v roce 2012, zdroj: ND), netopýr Brandtův (v roce 2011, zdroj: ND), netopýr večerní (v roce 2011, zdroj: ND), vápenec malý (v roce 2011, zdroj: ND), netopýr vodní (v roce 2011, zdroj: ND), netopýr severní (v roce 2011, zdroj: ND), netopýr vousatý (v roce 2011, zdroj: ND), netopýr dlouhouchý (v roce 2011, zdroj: ND), a další. Tyto druhy byly zaznamenány v rámci širšího okolí, proto nejsou uvedeny v tabulce výše. Jejich výskyt v rámci širšího okolí je však i nadále možný.

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Nejsou známy.

b) biotické disturbanční činitele

Nejsou známy.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

Prvního netopýra velkého zde objevil J. Gaisler v roce 1968. Kolonie byla poprvé zjištěna v roce 1998 a je pravidelně sčítána od roku 2005. V roce 2007 zde byl, díky iniciativy AOPK ČR, KS Olomouc a za finanční podpory z Programu péče o krajinu MŽP a ČESON, realizován projekt rozmístění ochranných prvků proti výkalům netopýrů. V horní etáži krovu asi 2 m pod hřebenem střechy byly instalovány dřevěné podlahy, které byly následně pokryty nepromokavou plachtou. Předtím byl proveden důkladný úklid půdního prostoru od exkrementů netopýrů, a to včetně očištění trámů. Provedené opatření se již po ročním provozu jeví jako velmi účinné.

V průběhu období předchozí platnosti plánu péče byla obnovena ochrana podlahy i dřevěné podlahy. Probíhá pravidelný úklid půdního prostoru od exkrementů netopýrů.

Z hlediska škodlivých vlivů jsou v současnosti největším ohrožením pro letní kolonii letounů opravy a přestavby střech včetně půdních prostorů:

- Nevhodné načasování stavebních prací (rušení, případně přímé ohrožení samic s mláďaty).
- Úplné uzavření vletových otvorů, například při zabezpečování půdy před ferálními holuby (zamezení výskytu netopýrů).
- Změna velikosti či umístění vletových otvorů (může netopýry zcela odradit od návratu do daného úkrytu, může také způsobit změnu mikroklimatu v půdním prostoru).
- Použití odlišné střešní krytiny (rovněž možná změna mikroklimatu).
- Zmenšení půdního prostoru, například při vybudování půdní vestavby (lokalita přestane splňovat nároky druhu na úkryt).
- Vytvoření nových střešních oken (nežádoucí prosvětlení prostoru).
- Použití nevhodných toxických látek na ošetřování dřevěných trámů (ohrožení zdraví a života netopýrů).

Managementové nároky netopýra velkého lze charakterizovat jako činnosti, které jej uchrání před výše uvedenými negativními faktory (zajištění klidu v období výskytu netopýrů, zabránění nevhodným stavebním úpravám). V případě výskytu většího počtu jedinců na lokalitě, která je využívána člověkem (např. půdní prostory kostelů, zámků či škol) je nutné zabezpečit odklizení netopýřího trusu.

b) jiné způsoby využití

Kostel slouží k liturgickým účelům a při běžném naplňování této funkce nedochází k žádnému negativnímu vlivu na zvláště chráněné druhy živočichů.

Přílohy:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

- Nařízení Olomouckého kraje č. 4/2013 ze dne 28. 11. 2013, kterým se vyhlašuje přírodní

památku Hanušovice - kostel a její ochranné pásmo a stanovují bližší ochranné podmínky přírodní památky

- Nařízení Olomouckého kraje č. 8/2015 ze dne 12. 11. 2015, kterým se mění nařízení Olomouckého kraje č. 3/2013, kterým se vyhláší přírodní památka Hanušovice - kostel a její ochranné pásmo a stanovují bližší ochranné podmínky přírodní památky

- Nařízení vlády ze dne 21. srpna 2013 o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit (sbírka zákonů č. 318/2013; částka 121)

- Nařízení vlády ze dne 15. srpna 2018 o vyhlášení evropských lokalit zařazených do evropského seznamu (sbírka zákonů č. 187/2018; částka 91)

- Nařízení vlády ČR č. 685/2004 ze dne 8. 12. 2004, kterým se vymezuje Ptačí oblast králický Sněžník (částka 232)

- Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Hanušovice - kostel CZ0713726. AOPK ČR, Správa chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví a krajské středisko Olomouc, 2013 - Šafář J., Kovařík P. 9 s.

- Kulturní památka (nemovitá kulturní památka) - kostel sv. Mikuláše - Hanušovice (registrační č. 28426/8-882), památkově chráněno od 3. 5. 1958; kulturní památka č. 8-882, kostel sv. Mikuláše s areálem, sochami a farou - zápis do státního seznamu kulturních památek ze dne: 8. 4. 1964

- Územní plán Hanušovice - 2021

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky

PP je vymezena jako jedna plocha celého půdního prostoru budovy. Letní kolonie netopýra velkého bývá soustředěna hlavně v prostoru pod hřebenem střechy od sanktusové věžičky směrem na V. Jinak ale využívají netopýři celý půdní prostor včetně věže. Na půdě byly instalovány ochranné prvky proti působení exkrementů netopýřů na krov střechy i klenbu stropu kostela. Na nejvyšší úrovni trámů krovu jsou položeny dřevěné podlahy, které jsou kryté nepromokavou plachtou.

Přílohy:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup

V půdním prostoru kostela byla v roce 2007 provedena jednorázová úklidová akce za účelem odstranění trusu netopýřů. Následně byly instalovány ochranné prvky proti působení exkrementů na trámy střešního krovu i klenbu stropu kostela. Významné pro další existenci letní kolonie je zachování vletových otvorů do prostoru půdy i v místě napojení střechy kostela a věže na J straně. V průběhu období předchozí platnosti plánu péče byla obnovena ochrana podlahy i dřevěné podlahy. Probíhá pravidelný úklid půdního prostoru od exkrementů netopýřů.

A. druhy

druh:	netopýr velký (<i>Myotis myotis</i>)	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
• Počet jedinců druhu netopýra velkého (min. cca 700 jedinců)	Druh (letní kolonie) obývá půdní prostory kostela. Početnost zaznamenaná v roce 2021: 258 jed. (Šafář J., zdroj: ND), v roce 2020: 1 jed. (Šafář J., zdroj: ND), v roce 2018: 182 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2017: 1030 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2016: 950 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2015: 1414 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2013: 758 jed. (Buřič Z., zdroj: ND), v roce 2006: 748 jed. (zdroj: Buřič Z., ND), v roce 2005: 754 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2001: 451 jed. (zdroj: Andreas M., ND). Dle údajů z r. 2008 (Šafář J.) o letní kolonii uvedených v předchozím PP byla početnost druhu v rozsahu 644-962 jed.	
	stav:	<i>dobrý</i>
	trend vývoje:	<i>zhoršující se</i>

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Kostel slouží k liturgickým účelům a při běžném naplňování této funkce nedochází k negativnímu ovlivnění předmětu ochrany. Půda kostela je navštěvována zpravidla jen při pravidelném čištění prostor od netopýřího trusu a monitoringu letní kolonie, případně příležitostně při manipulaci s vikýřovými okny.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o populace a biotopy živočichů

Zásady péče o významné druhy živočichů vyskytujících se v ZCHÚ:

Pokud jsou krovy a střešní krytina relativně zachovalé, je lepší ponechat lokalitu pokud možno bez zásahu (současný stav netopýrům vyhovuje).

V případě, že je oprava střechy z technických důvodů nezbytná, je nutno dodržet následující zásady:

- Veškeré stavební i úklidové práce budou prováděny mimo období výskytu netopýrů, tj. od začátku října do poloviny dubna, před i po ukončení stavebních prací by měla být lokalita navštívena odborníkem.
- Budou zachovány otvory, kterými netopýři do úkrytu vletují.
- Bude použit stejný typ střešní krytiny, aby nedošlo ke změně mikroklimatu.
- Nebude změněn charakter půdního prostoru a sklepních komor (nebudou budována nová střešní okna, půdní vestavba apod.).
- Nebudou použity přípravky na ochranu dřeva, které jsou toxické pro netopýry.
- Pokud je třeba zajistit půdu proti pronikání ferálních holubů, lze do otvorů umístit latě či zahnuté pletivo, které umožní, aby půda byla nadále využívána netopýry.

- Trus, který se hromadí pod kolonií, je lépe odklízet každoročně (jednou z možností je položit na podlahu velkou igelitovou folii a na podzim z ní trus vysypat).
- V případě nutnosti ochrany členitější podlahy půdních prostor (např. klenba stropů v kostelech) je vhodné pod kolonii instalovat dřevěné pódium kryté silnou fólií, čímž se usnadní provádění úklidu a ochrání klenba.
- Lze také zajistit ochranu trámů před poškozením močí a trusem pomocí půlených plastových rour upevněných na trámy.

Ekosystém	Dílčí plocha 1 - půda kostela
Typ managementu	Úklid netopýřího trusu v objektu, který je chráněn PP a EVL, a jeho likvidace
Vhodný interval	1 x za 1 rok
Minimální interval	1 x za 1 rok
Prac. nástroj / hosp. zvíře	Ručně, lopaty, pytle na odpad
Kalendář pro management	Listopad - březen
Upřesňující podmínky	Pravidelné každoroční čištění půdy od netopýřího trusu a jeho likvidace (likvidace odvozem mimo dotčený objekt).

Ekosystém	Dílčí plocha 1 - půda kostela
Typ managementu	Výměna a oprava ochranných prvků
Vhodný interval	1 x za období platnosti plánu péče (dle potřeby)
Minimální interval	1 x za období platnosti plánu péče (dle potřeby)
Prac. nástroj / hosp. zvíře	Ručně, ruční nářadí
Kalendář pro management	Listopad - březen
Upřesňující podmínky	Doplnění a pravidelná výměna či oprava ochranných prvků (dřevěné konstrukce a plastové fólie, půlených plastových trubek) - průběžně po 10letech, podle stavu.

Ekosystém	Dílčí plocha 1 - půda kostela
Typ managementu	Impregnace dřevěných prvků
Vhodný interval	1 x za období platnosti plánu péče (dle potřeby)
Minimální interval	1 x za období platnosti plánu péče (dle potřeby)
Prac. nástroj / hosp. zvíře	Ručně, ruční nářadí
Kalendář pro management	Listopad - březen
Upřesňující podmínky	Pravidelná impregnace dřevěných prvků horní části střechy, která omezí další chátrání střechy v důsledku zvýšené vlhkosti. Impregnace bude prováděna 1x za 10 let, zevnitř, nástřikem na krovy a došky v horní části střechy (nad podlahou zachycující trus netopýřů) a na vybrané trámy trpící vlhkostí i ve spodní části střechy. Pro impregnaci je nutné použít prostředky, které neškodí netopýřům (zejména přípravky obsahující sloučeniny bóru a syntetické pyrethroidy, z fungicidů kvartérní amoniové soli, propikonazol, IPBC či dichlofluamid). Impregnaci provádět mimo období výskytu netopýřů (listopad – únor).

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) ekosystémy mimo lesní pozemky

Výčet plánovaných zásahů je uveden v příloze T2. Pro zajištění potřebného klidu letní kolonie letounů je třeba provádět pravidelný každoroční úklid mimo období porodů a výchovy mláďat (květen až srpen). V závěru období platnosti plánu péče bude vhodné provést výměnu ochranných plachet.

Nezbytně nutné je udržení přístupnosti lokality pro netopýry používanými vletovými otvory a zachování stávajících mikroklimatických a světelných podmínek v půdním prostoru. Dále je nutné pravidelné, pokud možno každoroční čištění půdního prostoru a udržování či obnovování ochrany trámů a klenby kostela proti působení exkrementů netopýrů (nad klenbou kostela lehká dřevěná konstrukce s nataženou plastovou fólií).

Jakékoliv případné zásahy do lokality je nutné provádět mimo dobu výskytu netopýrů, tj. od listopadu do března, a po poradě s odborným pracovníkem AOPK ČR. Pokud jsou krovy a střešní krytina relativně zachovalé, je lepší ponechat lokalitu pokud možno bez zásahu (současný stav netopýrům vyhovuje). Zvýšenou vlhkost ve východní části půdy zkusit řešit větráním pomocí vikýřů, případně po konzultaci s odborným pracovníkem AOPK ČR vytvořit jeden odvětrávací otvor v nejvýhodnější hřebenové části střechy.

V případě, že je oprava střechy z technických důvodů nezbytná, je nutno dodržet následující zásady:

- zachovávat otvory, kterými zvířata do úkrytu vletují; na půdě zámku slouží jako vletové otvory zejména vikýře ve střeše - pokud by měly být rekonstruovány, bylo by vhodné zvolit takové řešení, aby mohly být trvale otevřeny pro snadný průlet netopýrů a zároveň aby do nich nepršelo (nutný určitý přesah stříšky); stejně tak je nutné zachovat možnost volného průletu netopýrů i do prostoru pod schodištěm a do sklepa pod oranžerií
- používat stejný nebo termoizolačně podobný typ střešní krytiny, aby nedošlo ke změně mikroklimatu
- neměnit charakter půdního prostoru (nebudovat nová střešní okna, půdní vestavbu apod.)
- nepoužívat přípravky na ochranu dřeva, které jsou toxické pro netopýry; případné použití konkrétního přípravku předem konzultovat s odborným pracovníkem AOPK ČR
- pokud je třeba zajistit půdu proti pronikání ferálních holubů, lze do otvorů umístit latě, které umožní, aby půda byla nadále využívána letouny; konkrétní způsob zabezpečení vletového otvoru je nutné konzultovat s odborným pracovníkem AOPK ČR
- před i po ukončení stavebních prací by měla být lokalita navštívena odborným pracovníkem AOPK ČR

Příloha:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranné pásmo není hospodářsky ani jinak využíváno způsobem, který by negativně ovlivňoval předmět ochrany. V případě plánování instalace nočního nasvícení budovy či jejího blízkého okolí nebo zásadní změny v nasvícení je nutné způsob jeho provedení předem konzultovat s odborným pracovníkem AOPK ČR - nevhodné nasvícení může ovlivnit využívání budovy a jejího okolí netopýry.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Geodetické zaměření lokality bylo provedeno v roce 2014, v současné době není nutné aktualizovat.

S ohledem na charakter vymezení PP není nutné provést pruhové značení ZCHÚ.

Státní znak na stojanu je instalován u příjezdové komunikace před kostelem, v současné době v dobrém stavu. Stojan je nakloněný, zřejmě sesuvem svahu, je nutná obnova nátěru. Začátkem platnosti plánu péče by měla být provedena oprava stojanu, narovnání usazení a obnova ochranného nátěru. V průběhu platnosti plánu péče provést kontrolu státního znaku, v případě potřeby vyměnit.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhlášovací dokumentace

Předmět ochrany i bližší ochranné podmínky jsou v zřizovacím předpisu definovány dostatečně, není potřeba je měnit.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech

Jakákoliv činnost, která by mohla negativně ovlivnit hlavní předmět ochrany v ZCHÚ, je možná jen na základě výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněného druhu, kterou vydává územně příslušný orgán ochrany přírody.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Území není rekreačně a sportovně využíváno.

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

V lokalitě je instalován 1 ks infopanelu na dřevěném stojanu spolu se státním znakem. V průběhu platnosti plánu péče se doporučuje provést jeho výměnu.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Navrhuje se každoroční monitoring populace letounů, s akcentem na druh uveden v předmětu ochrany – netopýra velkého v době výskytu letní kolonie.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Kalkulace byla provedena dle nákladů obvyklých opatření MŽP (NOO MŽP), které jsou vyjádřeny cenami běžných činností (v Kč), které jsou v rámci daného typu opatření obvykle realizovány. Znění NOO MŽP použito při kalkulaci je platné od 30. 3. 2022, dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/naklady_obvyklych_opatreni_mzp

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Úklid netopýřího trusu a jeho likvidace	0,08 ha	10 x	60 000,-
Výměna a oprava ochranných prvků	-	1 x (dle potřeby)	po konzultaci s chiropterologem
Impregnace dřevěných prvků	-	1 x (dle potřeby)	po konzultaci s chiropterologem
Oprava stojanu a obnova ochranného nátěru se státním znakem (1 ks)	1 ks	1 x	2150,-
Obnova infopanely (1 ks)	1 ks	1 x	10 500,-
N á k l a d y c e l k e m (Kč)			72 650,-

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Anonym: Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů.
Anonym: Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
Culek M. (1996): Biogeografické členění České republiky. – Enigma Praha, 347 pp.
Demek J., Macovčín P. eds. (2006): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Brno: AOPK ČR, 580 s.
Chobot & Němec (2017): Červený seznam ohrožených druhů České Republiky. Obratlovci. Příroda 34, Praha, 94 s.
Mackovčín, P. (ed.) et al. (2006). Mapy geomorfologického členění: Geomorfologické jednotky ČR 2005 Mapová příloha, s. 533-543. In: DEMEK, J.; MACKOVČÍN, P. (eds.) et al. Hory a nížiny: Zeměpisný lexikon ČR. Vydání II. Brno: AOPK ČR. 582 s., 1CD. ISBN 80-86064-99-9
Quitt E. (1971): Klimatické oblasti ČSR. Mapa 1: 500 000.
Šafář J., Kovařík P. (2013): Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Hanušovice - kostel CZ0713726. AOPK ČR, Správa chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví a krajské středisko Olomouc. 9 s.

Zdroje online:

- Nálezová databáze ochrany přírody, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
<https://portal.nature.cz/nd/>

- Metodický pokyn k přípravě a zpracování plánů péče o národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky a jejich ochranná pásma (Aktualizovaná Osnova účinná od 1.1.2019)

https://www.mzp.cz/cz/osnova_planu_pece

- digitální vektor parcel KN: <http://services.cuzk.cz/>

4.3 Seznam používaných zkratk

EVL – evropsky významná lokalita

GIS – geografický informační systém

IUCN – Mezinárodní svaz ochrany přírody

KN – katastr nemovitostí

ND – nálezová databáze

OP – ochranné pásmo

OOP – orgán ochrany přírody

PP – přírodní památka

ÚSES – územní systém ekologické stability

WMS – webová mapová služba

ZCHÚ – zvláště chráněné území

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

Pro Koalici pro řeky z. s. zpracoval Ing. Marián Horváth, Ph.D. a Mgr. Petra Hanáková Bečvářová, Ph.D.

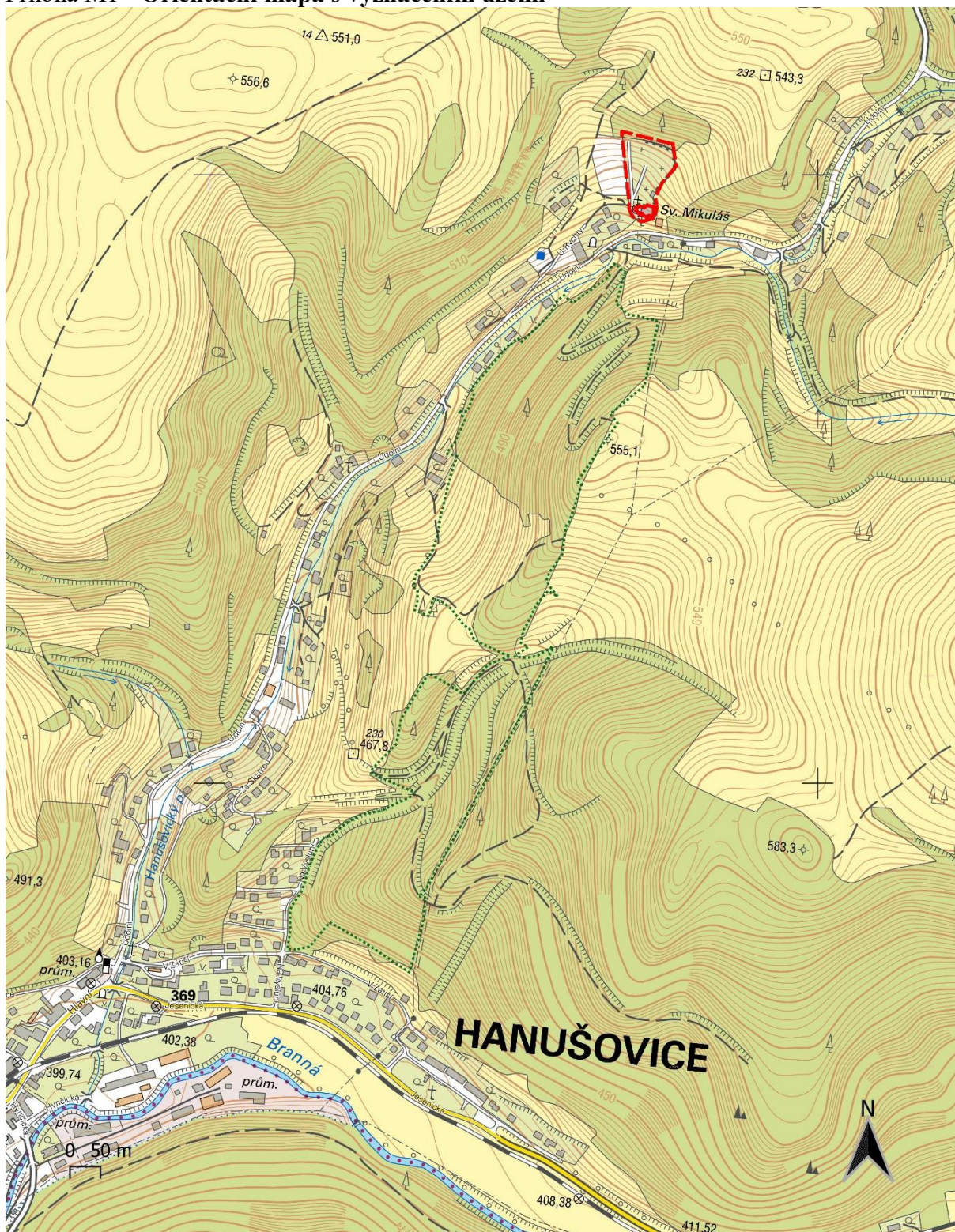
Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

- Mapy:** Příloha M1 - **Orientační mapa s vyznačením území**
- Příloha M2 - **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**
- Příloha M3 - **Mapa dílčích ploch a objektů**
- Tabulky:** Příloha T2 - **Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich**
- Vrstvy:** Příloha V1 - **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**

Přílohy

Příloha M1 - Orientační mapa s vyznačením území

Měřítko 1:5000

Podklad zdroj: ZM 10 – WMS ČÚZK

Vektor hranic EVL - zdroj: AOPK ČR, dostupné na: data.nature.cz

Příloha M2 - Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

Měřítko 1:5000

Hranice parcel – shp dostupné na <https://services.cuzk.cz/>

Podklad zdroj: Ortofoto - WMS ČÚZK

Příloha M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

Měřítko 1:10 000

Podklad zdroj: Ortofoto - WMS ČÚZK

Legenda k mapám:

- Hranice ZCHÚ
- Hranice OP
- Hranice EVL
- Hranice parcel dle KN
- Hranice dílčích ploch

Příloha T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
Přírodní památka Hanušovice - kostel, katastrální území Hanušovice, kód k.ú.: [637203]

označení dílčí plochy	výměra (ha)*	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
1	0,0408	Půda kostela včetně instalovaných ochranných prvků, prostor věže využívaný letouny	Úklid a odvoz exkrementů	1	listopad - březen	1 x ročně
			Výměna fólií na ochranných prvcích	2	listopad - březen	1 x za období platnosti (dle potřeby)
		Cíl péče: Zajištění funkční letní kolonie zvláště chráněných druhů živočichů - letounů	Impregnace dřevěných prvků střechy	2	listopad - březen	1 x za období platnosti (dle potřeby)

* výměra stanovena planimetrováním pomocí GIS nástroje, pozn.: naléhavost stupeň: 1 – zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany), 2 - zásah potřebný (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu), 3 - zásah doporučený (odložitelný, jeho neprovedení v období platnosti plánu péče neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).

Ochranné pásmo Přírodní památky Hanušovice - kostel, katastrální území Hanušovice, kód k.ú.: [637203]

označení dílčí plochy	výměra (ha)*	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
2	0,8168	Areál hřbitova přiléhající římskokatolickému kostelu Cíl péče: Zajištění funkční letní kolonie zvláště chráněných druhů živočichů - letounů	V současné době bez doporučeného zásahu	-	-	-

* výměra stanovena planimetrováním pomocí GIS nástroje, pozn.: naléhavost stupeň: 1 – zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany), 2 - zásah potřebný (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu), 3 - zásah doporučený (odložitelný, jeho neprovedení v období platnosti plánu péče neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).